

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 februarie 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2015, declarat de către avocatul Șontea Daniel în numele inculpatei

Ursu Tatiana Mihail, născută la 25 februarie 2960, originară din s.Singureni, r-nul Rîșcani, domiciliată în mun.Chișinău, str.Sarmizegetusa 37/4, ap.55.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 10.10.2014 - 03.07.2015,
2. Instanța de apel: 28.07.2015 - 12.10.2015,
3. Instanța de recurs: 12.01.2016 - 17.02.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 03 iulie 2015, Ursu Tatiana a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.361 alin.(2) lit.c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, ceea ce constituie 10000 lei.

Prin aceeași sentință, a fost încetat procesul penal privind învinuirea lui Ursu Tatiana în comiterea infracțiunii prevăzute de art.310 alin.(1) Cod penal, pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

2. Potrivit sentinței instanța a constatat că Ursu Tatiana, a fost învinuită în faptul că, avînd scopul obținerii dreptului de moștenitor legal a lui Ciumaș Ion, a întreprins acțiuni de confecționare a documentelor oficiale false, care acordă drepturi și obligații, prezentîndu-le drept probe în Judecătoria Botanica, mun.Chișinău în următoarele circumstanțe.

În perioada nestabilită, Ursu Tatiana, urmărind scopul de cupiditate, exprimat prin obținerea dreptului de moștenitor legal al concubinului defunct, Ciumaș Ion, cunoscînd cu certitudine că nu a avut loc înregistrarea căsătoriei între ea și Ciumaș Ion, a confecționat certificatul de căsătorie nr.151 din 22.02.1997, introducînd date vădit

denaturate despre înregistrarea căsătoriei cu Ciumaș Ion la Oficiul Stării Civile. După care, cunoscând cu certitudine că nu dispune de dreptul de moștenitor legal al concubinului defunct, Ciumaș Ion, nefiind înregistrată căsătoria cu acesta, Ursu Tatiana a prezentat certificatul de căsătorie nr.151 din 22.02.1997, falsificat, în Judecătoria Botanica, mun.Chișinău, în cadrul examinării cauzei civile, inițiată la cererea acesteia despre anularea certificatului de moștenitor legal nr.12740 eliberat pe numele moștenitorilor legali ai defunctului Ciumaș Ion și ordinea succesorală asupra 1/9 cota parte din 1/3 cotă în litigiu a apartamentului nr.55, str.Sarmizegetusa 37/4, mun.Chișinău și recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie la 1/2 cota parte a SRL „Vancio-Construct”.

3. Împotriva sentinței au declarat apel avocatul în numele inculpatei și inculpata, care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că pe parcursul examinării cauzei nu s-a demonstrat cu certitudine vinovăția inculpatei de comiterea infracțiunilor imputate, nu a fost efectuat un raport de expertiză care să indice că certificatul de căsătorie ar fi fals și obiectul material lipsește; instanța nu a indicat în partea descriptivă a sentinței de condamnare probele pe care își întemeiază concluziile și motivele pentru care instanța a respins alte probe; nu s-a constatat perioada comiterii infracțiunii și intenția directă a inculpatei la comiterea acesteia, dînsa aflînd că certificatul de căsătorie ar putea fi fals abia cînd s-a adresat în instanță privind partajarea moștenirii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2015, au fost admise apelurile declarate de avocatul D.Șontea și inculpata T.Ursu, din alte motive, a fost casată sentința Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 03 iulie 2015 și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care T.Ursu a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.361 alin.(2) lit.c) Cod penal la amendă în mărime de 300 unități convenționale, ceea ce constituie 6000 lei.

T.Ursu recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.310 alin.(1) Cod penal, a fost liberată de pedeapsa penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

În motivarea soluției date instanța de apel a conchis că, prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, și just a stabilit situația de fapt și vinovăția inculpatei în săvîrșirea infracțiunii art.310 alin.(1) și 361 alin.(2) lit.c) Cod penal, care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dînd faptelor săvîrșite de T.Ursu încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Totodată, instanța de apel a menționat că cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor, însă instanța nu a constatat faptele ce i se impută inculpatei, dar a indicat în partea descriptivă a sentinței că aceasta se învinuiește că a comis infracțiunile prevăzute la art.310 alin.(1), art.361 alin.(2) lit.c) Cod penal.

Astfel, respectând dispozițiile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de apel a constatat că inculpata Ursu Tatiana, avînd scopul obținerii dreptului de moștenitor legal a lui Ciumaș Ion, a întreprins acțiuni de confecționare a documentelor oficiale false, care acordă drepturi și obligații, prezentîndu-le drept probe în Judecătoria Botanica, mun.Chișinău în următoarele circumstanțe.

În perioada nestabilită, Ursu Tatiana, urmărind scopul de cupiditate, exprimat prin obținerea dreptului de moștenitor legal al concubinului defunct, Ciumaș Ion, cunoscînd cu certitudine că nu a avut loc înregistrarea căsătoriei între ea și Ciumaș Ion, a confecționat certificatul de căsătorie nr.151 din 22.02.1997, introducînd date vădit denaturate despre înregistrarea căsătoriei cu Ciumaș Ion la Oficiul Stării Civile. După care, cunoscînd cu certitudine că nu dispune de dreptul de moștenitor legal al concubinului defunct, Ciumaș Ion, nefiind înregistrată căsătoria cu acesta, Ursu Tatiana a prezentat certificatul de căsătorie nr.151 din 22.02.1997, falsificat, în Judecătoria Botanica, mun.Chișinău, în cadrul examinării cauzei civile, inițiată la cererea acesteia despre anularea certificatului de moștenitor legal nr.12740 eliberat pe numele moștenitorilor legali ai defunctului Ciumaș Ion și ordinea succesorală asupra 1/9 cota parte din 1/3 cotă în litigiu a apartamentului nr.55, str.Sarmizegetusa 37/4, mun.Chișinău și recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie la 1/2 cota parte a SRL „Vancio-Construct”.

Instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatei este dovedită pe deplin prin probele administrate în cadrul urmăririi penale, cercetate și verificate în cadrul instanței de apel, care dovedesc vinovăția inculpatei în cele imputate, și anume declarațiile martorului S.Ciumaș, care a relatat că inculpata concubina cu tatăl său, însă nu a înregistrat cu ea căsătoria, despre aceasta a aflat doar la notar, iar verificînd la OCS faptul dat, a fost informat că astfel de căsătorie nu a fost înregistrată; denunțul depus de către S.Ciumaș la CPs Botanica la data de 26.02.2013 referitor la falsificarea probelor în dosarul civil privind anularea certificatelor de moștenitor legal de numele său și a lui I.Graur; răspunsurile din 19.02.2013, 13.03.2013, 26.04.2013 parvenite de la Oficiul Stării Civile, prin care se confirmă faptul că nu a fost înregistrată căsătoria între I.Ciumaș și T.Ursu, iar certificatul de căsătorie eliberat în luna mai 1997 conține alte date decît cele interpellate; procesul-verbal de ridicare a cererii de chemare în judecată din 13.12.2012.

Analizînd ansamblul de probe administrate în cauză, instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpatei T.Ursu corect au fost încadrate în baza art.310 alin.(1) Cod penal, adică falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces și în baza art.361 alin.(2) lit.c) Cod penal, adică confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, săvîrșite referitor la un document de importanță deosebită.

De asemenea, instanța de apel a conchis că declarațiile inculpatei prin care nu a recunoscut vina în cele incriminate urmează a fi apreciate critic, deoarece

nerecunoașterea vinovăției de către aceasta nu echivalează cu achitarea ei, fiind date în scop de a se apăra și de a se eschiva de la răspunderea penală.

La fel, instanța a respins ca neîntemeiat argumentul apărării, precum că la cercetarea materialelor cauzei nu a fost cercetat certificatul de căsătorie, astfel că lipsește obiectul material și că nu există careva raport de expertiză în acest sens, deoarece materialele cauzei se află răspunsul din 19.02.2013 parvenit de la Oficiul Stării Civile mun.Chișinău, prin care cert se confirmă că între cet.I.Ciumaș și cet.T.Ursu nu a fost înregistrată căsătoria, iar certificatul de căsătorie cu nr.seria CM nr.279432, a fost eliberat la data de 10.05.1997 de Oficiul Sării Civile mun.Chișinău în urma înregistrării căsătoriei dintre O.Isac și M.Bragarenco, act de căsătorie cu nr.192 din 10.05.1997. Astfel, constatându-se că în perioadă nedeterminată, inculpata avînd scopul de cupiditate, și anume de obținere a dreptului de moștenitor legal al concubinului defunct, I.Ciumaș, a confecționat, deținut și folosit certificatul de căsătorie nr.151 din 22.02.1997, cunoscînd cu certitudine că nu a avut loc înregistrarea căsătoriei între ea și I.Ciumaș la Oficiul Sării Civile mun.Chișinău, prezentîndu-l în instanța de judecată în dosarul civil privind anularea certificatelor de moștenitor legal de numele lui S.Ciumaș și I.Graur, fapt confirmat prin procesul-verbal de ridicare a cererii de chemare în judecată din 13.12.2012.

Instanța de apel a relatat că, verificînd ansamblul de probe ce au fost administrate în conformitate cu prevederile de procedură penală, nu a depistat careva încălcări de procedură la acumularea probelor, sau încălcări a drepturilor și intereselor inculpatei, astfel că argumentele invocate de către avocat, precum că vinovăția lui T.Ursu nu a fost stabilită, nu pot fi reținute.

Totodată, reținînd prevederile art.391 alin.(1) pct.6), 332 alin.(1) Cod de procedură penală, art.53-60 Cod penal, instanța a conchis că inculpata, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.310 alin.(1) Cod penal, urmează a fi liberată de pedeapsă penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

La stabilirea pedepsei inculpatei T.Ursu, instanța a menționat că ține cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de persoana celei vinovate, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corijării și reeducării acesteia, concluzionînd că aceasta poate avea loc fără izolarea ei de societate, cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă.

5. Împotriva hotărîrii nominalizate a declarat recurs ordinar avocatul D.Șontea care, invocînd temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare a inculpatei, din motiv că obiectul material lipsește, nu există vreun raport de expertiză care ar demonstra că certificatul de căsătorie este fals; lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) lit.c) Cod penal; inculpata ilegal a fost atrasă la răspunderea penală nefiind stabilită intenția ei la falsificarea certificatului

de căsătorie, despre faptul că acesta este fals a aflat doar în instanța de judecată, în rest invocând aceleași motive ca și în apel.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Recurentul în recurs a invocat ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, sau când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că nici unul din ele nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului.

După cum rezultă din conținutul recursului, autorul acestuia nu este de acord cu condamnarea lui T.Ursu în baza art.361 alin.(2) lit.c) și art.310 alin.(1) Cod penal, considerând că lipsesc probe certe ce ar confirma vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunilor imputate, solicitând ca aceasta să fie achitată.

La acest capitol, Colegiul penal constată că instanța de apel, respectând prevederile art.414 Cod de procedură penală, a audiat inculpata T.Ursu și a supus unei verificări minuțioase, sub toate aspectele, probele prezentate de părți, și anume declarațiile martorului S.Ciumaș și actele cauzei - răspunsul parvenit de la Oficiul Stării Civile mun.Chișinău, prin care se confirmă faptul că între cet.I.Ciumaș și cet.T.Ursu nu a fost înregistrată căsătoria, iar certificatul de căsătorie cu nr.seria CM nr.279432 a fost eliberat la data de 10.05.1997 în urma înregistrării căsătoriei dintre O.Isac și M.Bragarenco, act de căsătorie cu nr.192 din 10.05.1997; procesul-verbal de ridicare a cererii de chemare în judecată în dosarul civil privind anularea certificatelor de moștenitor legal de numele lui S.Ciumaș și I.Graur din 13.12.2012, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, din punct de vedere al pertinentei și concludenței, ce nu trezesc careva dubii și care au format convingerea instanței că vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunilor imputate a fost dovedită integral, iar acțiunile ei corect au fost încadrate în prevederile art.361 alin.(2) lit.c) și art.310 alin.(1) Cod penal. Concluziile instanței de apel privind vinovăția inculpatei sînt descrise detaliat în descriptivul deciziei instanței (f.d.218-220), pe care instanța de recurs și le însușește sub aspectul stări de fapt a cauzei așa cum au fost reținute de instanța de apel.

Colegiul penal atestă că, prezența în acțiunile inculpatei atît a elementelor care caracterizează latura obiectivă a infracțiunilor imputate, cît și a celor care caracterizează latura subiectivă a acestor infracțiuni, a fost dovedită prin materialele cauzei acumulate în cadrul urmăririi penale și examinate în cadrul ședințelor judecătorești, care sînt descrise mai sus. Din acest motiv, instanțele just au apreciat critic declarațiile inculpatei,

care a negat comiterea faptelor incriminate și întemeiat au conchis asupra vinovăției inculpatei în confecționarea, deținerea și folosirea documentului oficial fals, care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Astfel, se constată că în cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii imputate lui T.Ursu, inclusiv vinovăția acesteia, după cum rezultă din decizia instanței de apel, care s-a pronunțat asupra circumstanțelor de fapt și și-a motivat concluziile prin cumulul de probe pertinente și concludente, administrate pe parcursul judecării cauzei și ulterior apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, în mod obiectiv.

Argumentele recurentului, precum că inculpata nu este vinovată de comiterea infracțiunilor pentru care a fost recunoscută vinovată, deoarece lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii, sînt neîntemeiate și contravin materialelor din dosar, iar nerecunoașterea vinovăției de către aceasta nu echivalează cu achitarea ei, de vreme ce în cursul judecării cauzei au fost administrate suficiente probe care confirmă cu certitudine vinovăția acesteia în comiterea infracțiunilor imputate.

Prin urmare, motivele invocate de recurent ce țin de starea de fapt, de afirmațiile, precum că incorect au fost apreciate probele administrate în cauză, nu pot fi reținute ca temei de admitere a recursului, deoarece, ca probe, acestea sînt adunate cu respectarea procedurii penale, verificate și apreciate de instanțe conform legislației în vigoare. Mai mult că, critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei și care deja a fost efectuată de instanțele de fond.

Totodată, Colegiul penal ține să enunțe că argumentele invocate de recurent privind adoptarea unei hotărîri de achitare a lui T.Ursu, pe motiv că lipsesc probe certe în confirmarea vinovăției acesteia, constituie în sine un dezacord cu modul de apreciere a probelor administrate în dosar și nu poate servi drept temei de rejudecare a cauzei și casare a unei hotărîri judecătorești definitive. Mai mult, temeiurile invocate de recurent la lipsa motivelor pe care se întemeiază soluția, se combat prin materialele cauzei și nu se semnalizează în esență presupusele erori de drept, astfel încît, hotărîrea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fiind descrise detaliat și argumentat în decizia instanței de apel, acceptate și de către instanța de recurs, care în totalitatea lor resping argumentele apărării că inculpata nu ar fi săvîrșit infracțiunile imputate.

Neîntemeiate sunt afirmațiile părții apărării, precum că instanța nu a cercetat actele cauzei și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, deoarece, potrivit procesului-verbal a ședinței instanței de apel, probele care au fost cercetate de instanță au fost consemnate în procesul-verbal, acesta fiind întocmit în corespundere cu prevederile art.336 Cod de procedură penală, fiind respectate întocmai prevederile art.414 alin.(6), iar instanța, conform art.414 alin.(3), s-a pronunțat detaliat asupra tuturor motivelor invocate de partea apărării în apel, pe care le-a considerat neîntemeiate (f.d.195-196). Mai mult, recurentul în recurs nici nu specifică asupra căror anume motive invocate în apel nu s-a pronunțat instanța.

Argumentele apărătorului, precum că la materialele cauzei lipsește obiectul

material și că nu există nici un raport de expertiză care ar demonstra cu certitudine că certificatul de căsătorie este fals, nu pot fi reținute, pe motiv că, după cum s-a menționat mai sus, la materialele cauzei se află răspunsul OSC mun.Chișinău din 19.02.2013, prin care se confirmă faptul că între I.Ciumaș și T.Ursu nu a fost înregistrată căsătoria, iar certificatul de căsătorie cu nr.seria CM nr.279432, pe care T.Ursu l-a prezentat în cadrul procesului civil din Judecătoria Botanica, a fost eliberat la data de 10.05.1997 de OSC mun.Chișinău în urma înregistrării căsătoriei dintre O.Isac și M.Bragarenco, act de căsătorie cu nr.192 din 10.05.1997.

La fel, Colegiul penal menționează că, conform proceselor-verbale a ședințelor primei instanțe, cât și a instanței de apel, partea apărării nu a înaintat vreun demers, prin care să solicite numirea unei expertize în acest sens, iar la etapa cercetării probelor, a declarat că probe suplimentare nu are și solicită instanței să dea o apreciere probelor examinate în prima instanță (f.d.183-186, 209-211).

Referirea recurentului la ordonanța din 20.01.2014 privind încetarea procesului penal în privința inculpatei T.Ursu și scoaterea ei de sub urmărirea penală, nu poate fi reținută, deoarece această ordonanță a fost declarată nulă prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 02.04.2014, materialele cauzei fiind remise în adresa organului de urmărire penală pentru a fi elucidate toate circumstanțele referitor la fapta infracțională, iar ulterior, după efectuarea acțiunilor suplimentare de urmărire penală, T.Ursu a fost pusă sub urmărire penală și întocmit rechizitoriul. Argumentele apărării, precum că învinuirea înaintată lui T.Ursu este neclară, poartă un caracter declarativ, deoarece însăși inculpata în ședința instanței de fond a declarat că „Învinuirea îmi este clară. Vina nu o recunosc...” (f.d.183).

Mai mult, latura obiectivă a infracțiunii în cauză constă în acțiuni care se manifestă prin crearea artificială a probelor în interesul persoanei interesate de rezultatul examinării cauzei civile. Consumarea infracțiunii are loc la momentul prezentării probei, indiferent de faptul dacă au survenit sau nu urmările scontate. În circumstanțele când din conținutul materialelor cauzei rezultă că instanței de judecată i-au fost prezentate probe în privința cărora există date veridice că acestea sînt false, infracțiunea de falsificare a probelor se consideră consumată din momentul prezentării acestora, indiferent de faptul dacă probele în cauză au determinat sau nu adoptarea unei anumite hotărîri.

Pedeapsa este stabilită inculpatei cu respectarea prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, în limita sancțiunii norme penale în baza căreia aceasta a fost declarată vinovată, ținîndu-se seama de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gradul pericolului social al infracțiunii comise, de persoana acesteia și de toate circumstanțele atenuante prezente în cauză, fiindu-i aplicată o pedeapsă echitabilă în coraport cu fapta săvîrșită.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței

de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de avocatul D.Șontea în numele inculpatei T.Ursu, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Șontea Daniel în numele inculpatei Ursu Tatiana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2015, în cauza penală în privința lui Ursu Tatiana, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 16 martie 2016.

Președintele

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu